

deblo drevesa prav na debelo od tal pa do krone nama-zati in to pri lepem, suhem ter toplem vremenu, da se mazilo na debelu posuši. Ako že zmrzuje, ne velja ta ma-žnja nič, ker vsled zmrznenja zopet odpade. Ako bi prvo mažnjo dež in burja sprala z debel, treba jo je ponoviti.

Tretje delo, katero se mora še pred zimo pri mla-dem sadnem drevju izvršiti, je to, da se vsaj en meter na okoli debela zemljo prekoplje ali prelopati, ter da se tako napravljeno drevesno šipo z gnojem, katerega se tudi čez zimo ležati pusti, na spomlad pa odstrani ali pa tudi prekoplje, toda plitvo, da ne pride do korenin. Ta dela ne opustite torej gospodarji pred zimo še pri mladem sadnem drevju izvršiti.

Vsak, za sadjarstvo vneti gospodar naj pa tudi ne opusti krmljenja ptičkov, posebno senic v zimskem času kajti one snice bodo strebile sadno drevje zalega škod-ljivih mrčesov.

Izvirni dopisi.

Iz Št. Jerneja na Dolenjskem se nam piše; Tu-kajšnji naš rojak, g. Jože Hudaklin, podobar v Št. Jer-neju, je izumil in naredil nove vrste meh za žveplanje grozdja proti plesnobi. Stvar se mu je sponesla tako dobro, da se smelo trdi. Ta meh je najboljši izmed vseh, kar se jih v tej okolici pozna do sedaj, v vseh ozirih, bodisi za vspešno delo ali natanjčno razprženje žvepla. Če tudi je g. Hudaklin sam ta meh za sebe naredil — ni stvar ostala tajna. Vsi marljivi vinogradniki so takoj spoznali stvar, in dotičnika nagovorili, da naj dalje dela in razširja med občinstvo zares dobro stvar, kar se je tudi zgodilo. Začel je v večjem številu stvar izdelavati; vinogradniki tukajšnjega kraja pa prav pridno segajo po njih. Naj bi pa v stvari tudi drugi oddaljeni vinograd-niki zvedeli, katerim je letos plesnoba obilo grozdja uni-čila, ki si niso imeli skušnje niti znali pomagati, mogoče da mi bode kdo hvaležen iz med bralci cenj. „Novic“, ko mu odprem pot do priprave, s katero se v prihodnjem letu lahko proti stavi uničujočim plesnobam po svojih vinogradih, pri vsem tem pa se bode podpirala domača vsega priporočila vredna stvar in odvrnila ptuja konku-renca z domačim debrim in trpežnim delom.

Novice.

— Osebnosti. Finančni tajnik v Ljubljani gospod Ferdinand Avian je imenovan finančnim svetnikom. — Ka-tehet g. Ivan Vreže v Mariboru je imenovan stalnim profe-sorjem na ondodnem učiteljskem. — Sodni pristav v Novem mestu g. dr. A. Rogina je imenovan okr. sodnikom v Kranjski gori. — Okrožni zdravnik v Ljubljani g. dr. Peter Košenina je imenovan zdravnikom tobačne tovarne.

— Cesarjev dar. Za popravo podružnične cerkve na Krvavčjem Vrhu je podaril cesar 200 gld.

— Častno svetinjo za štiridesetletno službovanje je dobil prošt nemškega viteškega reda in župnik v Metliki gosp. Fran Dovgan.

— Promocija. Dne 5. t. m. je bil na graškem vse-učilišču promoviran doktorjem medicine g. Matija Hočev ar iz Velikih Lašč.

— Izpred ljubljanskega porotnega sodišča. V po-nedeljek je bil obsojen Feliks Slabina iz Ljubljane zaradi ro-parskega napada in tatvine na 6 let v ječo, Jurij Wiek iz Gornje Avstrije pa radi tatvine na 6 let. V torek sta bila opravičena Ivana Žvan iz Srednje vasi hudodelstva detomora in Egidij do Leonardo hudodelstva goljufije.

— Bolnica v Krškem, katero je ustanovila gospa Hotschevarjeva, je bila 30. novembra slovesno blagoslovljena.

— Nov odvetnik v Ljubljani. Gospod dr. Karol Triller, odvetnik v Tolminu, se preseli marca meseca pri-hodnjega leta v Ljubljano.

— Kardinal dr. Missia je dne 5. t. m. v spremstvu prošta dr. Elberta, kanonika barona Perja in svojega tajnika Zampara odpotoval v Rim, kjer prejme 14. t. m. v javni konzirtoriji iz rok svetega očeta kardinalski klobuk.

— Kočevskega premoga se izvozi sedaj po dvajset vagonov na dan. Novih premogovih žil iščejo sedaj v kočevski, trebanjski in žužemberški okolici.

— Velikovsko »Narodno Šolo«, ki jo vzdržuje družba sv. Cirila in Metoda, obiskuje letos 45 dečkov in 119 deklic. Šola šteje tri razrede.

— Vseslovenski delavski shod v Ljubljani se ne bo vršil o Božiču, kakor je bilo prvotno naznanjeno, nego 6. in 7. januarja prihodnjega leta.

— Shodi. Slovensko katoliško društvo za radovljiški okraj je imelo 26. m. m. na Bledu shod, na katerem sta go-vorila državni poslanec Krek in deželni poslanec Ažnan.

— Shod avstrijskih krščansko-socijalnih delav-skih društev se je vršil 3. t. m. na Dunaju. Udeležili so se ga tudi trije zastopniki slovenskih krščanskih socialistov pod vodstvom dr. Kreka kar pa se z različnih strani graja.

— Tiskovna svoboda v Celju je taka, da se je Bog usmili. „Domovina“ je kar zapored konfiskovana, zad-njič pa je bila konfiskovana tudi vsa naklada ilustrovanega narodnega koledarja. Poslanci so se sicer že pritožili potom interpelacije proti čudnemu postopanju celjskega državnega pravdnikstva, ali to nič ne pomaga. Sicer pa preponižne inter-pelacije nikomur ne imponirajo.

— Vseučilišče v Gradcu je prava trdnjava najstru-penejšega Schönererijanstva, Nedavno tega si je profesor Rost-horn dovolil, žaliti vse nenemške akademike, kmalu na to pa sta imela rektor vseučilišča profesor Riestler in rektor tehnike profesor Emich na komersu nemških dijakov skrajno izzivajoče govore. Slovenski poslanci pa radi tega niso inter-pelirali.

— Kuga Te dni je prisopihal v tržaško luko oku-ženi parnik „Berenice“ Brez pretiravanja se sme reči, da bi stvar lahko postala usodepolna toliko za mesto tržaško, kakor i za kranjsko deželo, ako bi se količkaj kršila pre-vidnost pri izkrcavanju ljudij in blaga. Kaj nameravajo ukre-niti oblasti v tem pogledu, se še ne ve, vendar ne smemo pričakovati, da se bode najenergičneje postopalo v preprečenje velike nesreče prenosa kuge v tržaško mesto. In tu bi bila pravcato ognjišče za kugo! Kajti v Trstu je — zlasti ondi v starem mestu in revniših predmestjih — toliko nesnage po hišah, da bi se epidemija po bliskovo širila, zanešena enkrat tja in potem adijo Trst! Da je sedanji čas tudi najugodniši za širjenje kuge, kakor splošno vse kužne glive poginejo v solnčni svitlobi in gorkoti dočim jih tema in hlad še le prav

dobro vzgojmeta. V Aleksandriji- kjer je bilo v poletnem času več slučajev kuge, se je lahko preprečilo nje širjenje, po zimi bi bilo to že radi tega težje, ker si ljudje tlačijo na kupih v zaduhlih kotih, ogibajoč se mraza. Velika odgovornost čaka vsekako oblasti z onim trenutkom, ko priplove kužni parnik „Berenice“ v Trst. Upamo, da bodo oblasti znale biti kos svoji težki nalogi. Noben ozir tako stroškov in tudi škode za pokvarjeno blago ali druge pomankljivosti na parniku ne bi smel zdržavati oblastnj v izvrševanju svoje naloge in dolžnosti. Zlasti se zna pripetiti, da se vsled ozirov na eno ali drugo stran opusti kaka prestroga odredba, ali zanemarija potrebna paznost, kar bi lahko povzročilo nesrečo in razburjenje za vse, tako za oblasti kakor tudi za one, ki bi se proti nepokornosti ali predrznosti pregrešili.

— **C. kr. trgovinsko ministerstvo** naznanja tukajšnji zbornici, da daje sanitetna direkcija v Zofijina znanje, da bode dne 19. decembra t. l. pri ondnotnem finančnem okrožnem uradu ponudbena razprava radi dobave medikamentov, lekarniških potrebščin in kirurških obvez, ki se bodo potrebovali za državne bolnice in ambulatorije v teku treh let, t. j. od 1. januarja 1900 do 31. decembra 1902. Približna dobavna vrednost znaša 115 000 frankov na leto. Kavecija znaša 17.250 frankov. Natančnejši dobavni pogoji so ob delavnikih na ogled pri omenjenem finančnem uradu ali pa pri sanitetni direkciji.

— **Sveti oče in Biskup Strossmayer.** Ob petdesetletnici svojega škofovanja je prejel biskup Strossmayer tudi čestitko sv. očeta. Sv. oče v svoji čestitki izraža sosebno veselje, da je biskup Strossmayer ustanovil konvikt za mladeniče, ki bodo po taki napravi dobili priliko za pošteno odgojo. Sveti oče zagotavlja velikega hrvatskega biskupa, da se ž njim veseli njegove petdesetletnice in da prosi božjega blagoslova njegovim plemenitim delom.

— **Zastop graškega okraja** si je izbral za svojega načelnika barona Rokitauskoga, ki se je kot nemškonacijonalni „bauernbündler“ daleko proslavil. Cesar pa ni potrdil njegove izvolitve. Zato so se v soboto, 25. min. m. zastopniki graškega okraja vnovič zbrali in izvolili za svojega načelnika R. Hosch-a. Rokitanskega pa za njegovega namestnika.

— **Potres** je bil na Lipoglavem dne 28. novembra pet minut pred 6. uro zvečer.

— **Tatovi** so zadnji čas vlomili na triglavskem gorovju v razne planinske kočje in pokradli vsakovrstnih reči.

— **Vstrelil** se je te dni delavec Štefan Kostanjevec doma iz ptujskega okraja. Puška se mu je slučajno sprožila.

— **Trpinčenje na ogerskih sodiščih.** Še so barbarski dogodki v Moci povsod v živem spominu, a že zopet javljajo iz Budimpešte, da se je v nekem mestecu na južnem Ogorskem pripetil podoben slučaj. Sodnik je neko žensko, ki je bila v preiskovalnem zaporu, mučil tako, da je umrla vsled tega. Sodnika so obsodili v devetmesečno ječo.

— **Pred dunajsko poroto.** Je že nekaj časa, da se po mestih odkrivajo grozna pčenanja zoper lastne otroke. Pred dunajsko poroto je bila razprava proti Rudolfu in Mariji Kučera obdolženih, da so umorili 10 letno hčerko Ano. Rudolf Kučera, c. kr. poštni oficijal je leta 1895 obudovel in ostal z 7 otroci. Za opravljanje hišnih del si je s prva vzel neko Felemann, katera je z otroci ravnala jako dobro. Kasneje se mu je približala neka udova Matucha, katero je tudi poročil in katera je v hišo pripeljala svojega sina Ignacija. Od tega časa niso otroci Kučerovi imeli dobrega ker so bili na vse načine zlostavljani in zapuščeni. Starejši otroci so skoro vsi šli slabo pot in dospeli v prisilne delavnice in druge

javne zavode. Najslabeje je bilo za najmlajšo Ano, ta jih je dobivala kar se da, tako, da je 11. decembra lanskega leta nagloma umrla. O njeni smrti je mačeha Marija Kučera izjavila, da se je mala Ana zadušila, ker ji je starejši brat Emil zamašil usta, ko je hotela kričati. Ta čudna izjava ni mogla oblastnji zadostovati, zato se je upeljala preiskava in se je otrokovo truplo zdravniško preiskalo, o čemur se je že lanskega leta poročalo. Zdravniška komisija je izrekla, da je mala Ana umrla vsled zadobivanja ran in vsled pretrpljenega strahu, od katerega so se ji živci pretresli in je v hipu umrla. Državno pravdnistvo je na temelju teh poizvedeb zatožilo Rudolfa in Marijo Kučera pregrebe umorstva in ta teden se je pred dunajsko poroto vodila razprava zoper oba zlodejca. Tekom razprave se je izpostavilo, da so vsi Kučerovi otroci bili dobri in pridni posebno v šoli, a priče so izjavile, da je le mačehina krivda, ako so otroci pozneje bili bolj nemirni v šoli in postavši starejši zahajali na malopridna pota. Koncem razprave je državni cdvetnik obtožbo proti Rudolfu Kučera nazaj povlekel, ker se je izpostavilo, da je on na pretepih in zlostavljenih le toliko kriv, da ni bolje pazil na postopanje Marije Kučera z njegovimi otroci in ker ga je služba zadrževala, da ni mogel biti pričujoč o izvrševanju mačehinih zlodejstev. Razprava je končala v četrtek opolunoci. Sodišče je stavilo porotnikom glavno vprašanje ali je Marija Kučera kriva umora 10 letne Ane Kučera. Porotniki so, z 8 proti 4 glasovi pritrdili o krivnji umora. Vsled tega pravoreka je sodišče razglasilo razsodbo, s katero se Marijo Kučera obsoja na smrt. Tudi ta dogodnik je mej dunajskim prebivalstvom vzbudil grozo, zato se je pridno oprijelo misli osnovati zavetišče za male trpeče otroke, katere se bode okrutnejšem odvzelo in v skupnem zavetišču odgojevalo. Poseben ozir se bode imelo na otroke, ki so izpostavljeni „ljubezni“ mačeha ali očuha.

Odnesli so mu denar. V Šidu na Hrvatskem obdržaval se je semenj; kmet Marko Piperkovič je ondi prodal dva vola za 120 gld. Kadar je hotel kreniti domu se mu približa nepoznan človek in ga praša od koder je; Piperkovič mu odgovori, da je iz Niemaca, na to ga nepoznani naprosi, ako bi mu storil uslugo, vzeti seboj neko pismo za g. župnika v Niemcih, kateremu želi prodati ameriških trt. Piperkovič pristane in nepoznani ga naprosi, naj pojde ž njim do njegovega doma, da mu ondi pismo izroči. Šla sta krog več ulic in ko sta prišla v neko osamljeno ulico na kraju trga opazita dvojico mladeničev, kako igrasta na tleh za denar. Mimo idočega Piperkoviča naprosi eden teh, naj mu izmenja petak in ko je Piperkovič izvlekel svoj mošnjiček iz torbe, zgrabi mu ga lopov iz rok in se oba izgubita v koruzi. Piperkovič je upil za tatovi, a ker je bil kraj samotni nij bilo žive duše. Sprevodilec Piperkovičev predloži, da on ostane ondi pazeč kam bodo tatovi obrnili, Piperkovič pa naj teče po redarje. Ko se je Piperkovič z redarji vrnil, ni najdel ne svojega spremljevalca, ni tatov in tudi denarja več ne. Sumi se, da so tatovi odbrusili preko Drave na Ogorsko, odkoder so najbrže tudi prišli oni dan na semenj da vlove koga na svoje limanice. Žandarmerija misli, da so ti trije tatovi neki uže dobro znani obiskovalci tujih žepov iz Novega. Šada, ali jih tudi tam niso našli, ker so znabiti drugod šli po svojih opravilih. To smo priobčili, ker se mnogokrat tudi pri nas prigodi kaj takega, osobito ako je kmet lahkoveren.

— **Društvo »Dante Alighieri« in Italija.** To zloglasno društvo ima namen, naše pokrajine priklopiti „materi zemlji“ s tem, da izven italijanskih mej trosi denar v svrhu poitalijančevanja ter utrditev italijanstva. Imenovano društvo bi pač bolje storilo, ako si izbere drug delokrog, in to v Italiji sami! Po službenih podatkih italijanske vojne uprave, je današnji dan v italijanski vojni mornarici 39 %, pri pehotnih polkih pa 41 % vojakov, ki ne znajo ne pisati ne čiti.

tati. Torej le pri vojakihi, kaj pa šele na sploh; kako velik odstotek mora tam biti! Lanskega leta v Italiji ni obiskavalo šol 805.918 otrok, ki so bili dolžni to storiti. Kako nizko stoji pravica v Italiji, pa dokazuje menda najbolj ta podatek, da lansko leto je bilo ločeeih 59 % zakonov. — Na te strani bi imelo društvo dovolj dela — in Dante v nebesnih višavah bi bil bolj hvaležen društvu za delovanje v odstranitev razmer, kakor pa za ono v nelepe namene izven Italije!

— **Zunanja trgovina avstrijska.** Meseca oktobra t. l. je znašal dovoz 69.8 milj. gld. (5 1/2 mil. več nego lani), izvoz 99.8 milj. gld. (več 14 milj.), višek izvoza v primeri z devozom znaša 30 mil. gld. Od januarja do vštetega okt. je bilo k nam dovoza za 648 mil. gld. to je za 37.4 mil. manje nego lani; izvoza pa je bilo 761.5 mil., to je 109 mil. gld. manje nego lani. Naša trgovska bilanca je torej aktivna z 112.5 mil., dočim je bila lani v isti dobi pasivna s 735.8 mil. gld. — Kakor videti, se boljša naše trg. stanje, ali — treba bi bilo izvoz povečati brez premij, katere naj se porabijo za šolstvo trgovsko in obrtno.

Enketa o mali trgovini v Liberci se vrši te dni. Zbranih je 38 delegatov. Najprvo se je govorilo o obnem gospodarstvu malotrovca. Večina delegatov je proglasila, da upadanje male trgovine ima svoj vzrok v razširjenju konsumnih društev, skladišč, živeža itd. Udarjalo se je tudi na sedanjo avstrijsko politiko kot povzročiteljico upadanja malo-trgovcev. Govorilo se je tudi o izkazu sposobnosti, katerega naj bi se zahtevalo od vsakega trgovca. Izjema naj bi bila samo prodaja zelenjave.

— **Škandalozni afriški judje.** Svet se zgraža nad umazanostjo južno-afriških židovskih milijonarjev, kateri nočejo kar nič prispevati k podpori za udove in otroke padlih junakov. Vsi lastniki zlatokopov in bisernih jam so dali beraški dar 5.000 funtov šterlingov in vender se takorekoč bje boj za njihovo korist, ako zmaga kramarska Anglija, o čemer pa ti judje seveda še niso prepričani. Nekateri igralci in igralke so žrtvovali po celo tedensko gažo za sirote, ameriški milijarder jud Astor, ki vleče nove milijarde iz Transvaala, pa nič! V tem se spozna jude, zadovoljni so, če kristijani za njihovo korist prelivajo svojo kri — (kakor leta 1898 na Dunaju) — za druge se ne zmenijo.

— **Stekel pes.** V Temišvaru je stekel pes ugriznil šest oseb, med njimi tudi nekega policijskega komisarja. Bil je to majhen naročen psiček, ki je povzročil toliko nesreče: Ranjene osebe so spravili v Pasteruerjev zavod v Budimpešti.

— **Zaljubljen ravnatelj.** Tovaršniški ravnatelj tvrdke Mayer & Biller v Gradcu, neki Rotter, je zalezoval tovarniške delavke in jih nadlegoval s svojimi ljubavnimi predlogi. Vsled tega je stopilo te dni 200 delavk in ž njimi solidarnih delavcev v štrajk ter so zahtevali, da vodstvo odpusti za ljubljene ravnatelja. V to pa vodstvo ni hotelo privoliti. Slednjič so se sporazumeli tako, da odpuste Rotterja, ako bi imel še kedaj take muhe. Istodobno je vodstvo dovolilo delavcem deseturni delavnik.

— **Krut mož.** Orožniki so v Djakovu zaprli kmeta Marka Tomačeviča, ki je grozno trpinčil svojo ženo. Upregel jo je poleg konja v voz in jo neusmiljeno pretepal. Vso razbito jo potem zapiral v klet. Tomaševič se izgovarja, da mu je bila žena nezvesta in da jo je radi tega na tako krut način kaznoval. Človeška zver!

— **Avdijenca pri telefonu.** Te dni je poklical predsednik šopronjske obrtne zbornice Josip Ullein trgovskega ministra Hegedüsa k telefonu in ga vprašal, kdaj more sprejeti deputacijo šopronjskih industrijalcev. Minister pa je odgovoril, da ni treba hoditi iz Šopronja v Budimpešto, češ,

saj se opravi avdijenca lahko po telefonu. In res Ullein je prečital ministru spomenico šopronjskih industrijalcev, Hegedüs pa je odgovoril nato: „Vaša prošnja je osnovana; izpolnim jo, če le možno v kratkem.“ Tako so si prihranili industrijalci dolgo pot in druge situosti.

— **Zanimiva najdba.** Pri starinskih izkopavanjih v Rimu na „Forum Romanum“ so našli zaklad 380 bizantinskih cekinov iz časa cesarja Antemiusa. Denar kaže na eni strani podobo cesarja z napisom, na drugi pa podobo „zmage“ s križem.

— **Na grobu svojih otrok umrl.** Na Vseh svetnikov dan popoldne je obiskal 50letni mizar B. Fiala s svojimi štirimi otroci grob umrlih svojcev na praškem pokopališču. Umrlo mu je že šest otrok. Oče in najstarejša 15letna hči sta klečala ob grobu, trije mlajši otroci so pa prižigali sveče. V tem hipu zadene očeta kap in se zgrudi na mestu mrtve. Prenesli so ga v mrtvašnico, otroci so pa žalostni odšli domov k materi vdovi, katero je mučna bolezen že pred več tedni priklenila na postelj. Družina je izgubila zadnjo oporo.

Zverinskemu počenjanju beraške družbe so prišli pred kratkem na sled v nekem kraju na južnem Raskem. Dognalo se je namreč, da je ta beraška družba kradla otroke in jih na strašen način pohabila za svoje beraške namene. V neki samostanski cerkvi je med dvema takima lopovoma stalo slepo dekletce ter miło prosilo miloščine. Neka kmetica ji podari denar z besedami: „Moli za-me“. V tem trenutku pa dekletce spozna svojo mater po glasu, ki jo je seveda takoj rešila iz rabljevih rok. Nesrečni otrok je potem pripovedoval, da so mu berači na silovit način potisnili vojaške gume v oči in ga tako oslepili.

Loterijske srečke

V Lincu dne 2. decembra t. l.: 82, 34, 59, 2, 73.

V Trstu dne 2. decembra t. l.: 60, 34, 57, 82, 22.

V Pragi dne 6. decembra t. l.: 31, 17, 77, 29, 26.

Tržne cene.

V Ljubljani dne 31. oktobra 1899. Pšenica 9 gld. 20 kr., rž 7 gld. 10 kr., ječmen 6 gld. 65 kr., oves 6 gld. 20 kr., ajda 8 gld. 75 kr., proso 9 gld. 50 kr., turšica 6 gld. 60 kr., leča 12 gld. — kr., grah 10 gld. — kr., fižol 5 gld. 50 kr. Vse cene veljajo za 100 kilog.)

J. Blasnikova tiskarna

v Ljubljani na Bregu št. 12

se priporoča sl. občinstvu v izvršitev vsih tiskarskih del, kot: knjige, brošure, okrožnice, naslove na pisma, pisma, kuverte, račune, vizitnice, cenike, jedilne liste, programe za veselice, naznanila (plakate), itd. itd.

Tudi izvršuje edina v Ljubljani litografska dela v eni ali večih barvah.

Vse po najnižji ceni okusno in hitro.

V zalogi ima mnogo knjig za mladino ter razne muzikalije.

☛ Cenik se pošlje zastoj in poštnine prosto. ☛